

Regioonide Komitee arvamused „Parandada 21. sajandiks vajalikke pädevusi: Koole käsitlev Euroopa koostöökava”

(2009/C 76/12)

REGIOONIDE KOMITEE

- rõhutab, et riiklikust raamistikust kaugemale ulatuvate meetmete kõrgeim eesmärk peab olema Euroopa lisaväärtuse loomine. Seepärast ühineb komitee komisjoni nõudmisega kasutada paremini Euroopa koolisüsteemide ühistel väärtustel põhinevat mitmekesisust koos arvukate uuenduslike ja kõrgetasemeliste menetlustega;
- tuletab meelde, et ka edaspidi tuleb arvesse võtta detsentraliseerimise hetkeolukorda eri liikmesriikides. Paljudes liikmesriikides kuulub koolide valdkond kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusse. Seepärast on oluline poliitiline ja haldusalane koostöö kõikide tasandite vahel. Koolide valdkonda saab kõige edukamalt parandada, kui kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on selles aktiivsed partnerid ja võtavad vastutuse koolide valdkonna arengu eest oma piirkonnas;
- on seisukohal, et unustada ei tohi, et haridust ei omandata mitte ainult koolis, vaid ka koolieelsetes asutustes, samuti koolivälises igapäevaelus, nt perekonnas, omaealistega vaba aega veetes, e-keskkonnas ja meedia vahendusel. Koolihariduse või noorsoopoliitika eest vastutajad peaksid üritama vaadelda nende hoolde usaldatud noori kogu nende elutingimuste kontekstis ning sellest tulenevalt arvestama võimaluste piires oma kaalutlustes koolivälise haridusprotsesside ja nende mõju kooli- ja mitteformaalsele haridusele;
- nendib, et valdavalt on kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused need, kes rahastavad koolieelset õpet ja kes on seda paljude aastate vältel jõudumööda pidevalt edasi arendanud ja parandanud. Paljusid projekte on saanud ja saab käivitada siiski vaid Euroopa programmivahenditest, nt väikelaste mitmekeelsuse arendamine (eelkõige piiriäärsetes piirkondades). Komitee on seisukohal, et Euroopa Liidu toetusmeetmed peaksid sellistel juhtudel tagama suurema järjepidevuse, vältimaks olukorda, et head projektid peatatakse rahapuuduse tõttu mõne aasta möödudes ja kogemustest saadud teadmised lähevad kaduma. Nimetatud projektide jätkamine nõuab ELi rahalist toetust;
- loodab seda silmas pidades, et uues programmis *Comenius Regio* jäetakse kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele rohkem mänguruumi prioriteetide seadmiseks projektide edendamisel;
- pakub komisjonile koostööettepaneku osas toetust. Komitee rõhutab veel kord, et koostöö peab seisnema ennekõike vahetus kogemuste jagamises hariduspoliitika eest vastutavate liikmesriikide asutuste vahel.

Raportöör: Helma KUHN-THEIS (DE/EPP), Saarimaa liidumaa maapäeva liige

Viitedokument:

„Parandada 21. sajandiks vajalikke pädevusi: koole käsitlev Euroopa koostöökava”

KOM(2008) 425 lõplik.

POLIITILISED SOOVITUSED

REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab Euroopa Komisjoni teatist „Parandada 21. sajandiks vajalikke pädevusi”. Komisjon toob välja Euroopa koolisüsteemide ees seisvad olulised väljakutsed. Komitee nõustub üldjoontes komisjonipoolse probleemide analüüsi ja selle põhjal tehtud järeldustega. Eelkõige jagab komitee täielikult komisjoni seisukohta, et investeringud noortesse — eelkõige hariduse valdkonnas — on kõige olulisem prioriteet;

2. leiab, et antud kontekstis oleks olnud suureks abiks, kui komisjon oleks üritanud hinnata rahaliste kohustuste suurusjärku, mis langevad kohalike ja piirkondlike omavalitsuste õlule komisjoni ettepanekute elluviimisega;

3. on nimelt seisukohal, et komisjoni käsitletud probleemide lahendamine on juba paljudes kohtades mitte ainult liikmesriikide, vaid ka kohalike ja piirkondlike asutuste jõupingutuste keskmes. Sellega seoses kahetseb komitee, et komisjon ei käsitlenud oma kaalutlustes panust, mille kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused annavad esile tõstetud küsimuste lahendamisele juba praegu ja ka edaspidi rahaliste vahendite ja ekspertteadmistega nii tänu oma mitmekesistele pädevustele haridussektoris kui ka tänu oma põhjalikele teadmistele kohalikest ja piirkondlikest oludest;

4. näeb teisalt siiski täiendavat tegutsemisvajadust seoses hariduse võtmerolliga Euroopa majanduskasvu ja heaolu jaoks ning arvestades samuti hariduse äärmist olulisust elukestva õppe seisukohast. Seepärast toetab komitee põhimõtteliselt ettepanekut Euroopa koostöö tugevdamiseks hariduse valdkonnas;

5. rõhutab samas, et riiklikust raamistikust kaugemale ulatuvate meetmete kõrgeim eesmärk peab olema Euroopa lisaväärtuse loomine. Seepärast ühineb komitee komisjoni nõudmisega kasutada paremini Euroopa koolisüsteemide ühistel väärtustel põhinevat mitmekesisust koos arvukate uuenduslike ja kõrgetasemeliste menetlustega. Eriti puudutab see komisjoni seisukohta toetada haridussüsteemi kujundamise ja sisu eest vastutavaid asutusi — kohalikul ja piirkondlikul ning riiklikul tasandil parimate kogemuste vahetamise lihtsustamise kaudu;

6. tuletab meelde, et ka edaspidi tuleb arvesse võtta detsentraliseerimise hetkeolukorda eri liikmesriikides. Paljudes liikmesriikides kuulub koolide valdkond kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusse. Seepärast on oluline poliitiline ja

haldusalane koostöö kõikide tasandite vahel, samuti ühise poliitika väljatöötamine. Koolide valdkonda saab kõige edukamalt parandada, kui kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on selles aktiivsed partnerid ja võtavad vastutuse koolide valdkonna arengu eest oma piirkonnas;

7. peab õiguspäraseks ja praktiliseks lähenemiseks asjaolu, et teatis piirdub Euroopa koostööga koolide valdkonnas. Ei tohi siiski unustada, et haridust ei omandata mitte ainult koolis, vaid ka koolieelsetes asutustes, samuti koolivälises igapäevaelus, nt perekonnas, omaelustega vaba aega veetes, e-keskkonnas ja meedia vahendusel. Koolihariduse või noorsoopoliitika eest vastutajad peaksid üritama vaadelda nende hoolde usaldatud noori kogu nende elutingimuste kontekstis ning sellest tulenevalt arvestama võimaluste piires oma kaalutlustes koolivälise haridusprotsesside ja nende mõju kooli- ja mitteformaalsele haridusele;

Pädevuste omandamine (peatükk 2)

8. tõstab esile komisjoni tähelepanekut, et pädevuste omandamine sõltub väga suures osas õppijaist endist, kes peavad „vaatama kriitilise pilguga üle oma õppe-eesmärgid, rakendama õppimisel enesedistsipliini, töötama nii iseseisvalt kui ka kollektiivselt, otsima vajadusel lisateavet ja abi ning kasutama kõiki info- ja sidetehnoloogia võimalusi (vt punkt 2.3). Eelkõige ühiskonnas, kus elukestva õppimise võime on järjest tähtsam, on õppima õppimine ja iseseisev õppimine hädavajalikud ning neid kui võtmeoskusi tuleb soodustada”;

9. peab seepärast oluliseks, et koolidel oleks sidus hariduskontseptsoon, et õpilased mõistaksid, milline on nende pakutava õppe struktuur ja mida neilt oodatakse. Laste ja noorte õppimisele peaksid olema iseloomulikud positiivsed ootused, vastuvõtlikkus, stimuleerimine ja olukorrast õige ülevaate saamine;

10. on seisukohal, et õppekavade reformimine peaks tuginema terviklikule ja pädevustele suunatud lähenemisele, millesse on kaasatud „õpetajad, õpilased ja muud huvitatud isikud” (punkt 2.5), eriti oluline on vanemate kaasamine. Sealjuures peab koolile esitama kõrgeid nõudmisi, kuid teadvustama, et kool sõltub väga suurel määral ühiskondlikest raamtingimustest. Seda ilmestavad kaks näidet: kooli jõupingutused kannavad rohkem vilja, kui perekonnas ja koolieelsetes asutustes on juba kujundatud positiivne hoiak õppimisele. Koolitee lõppjärgus on

noorte õppimise motivatsiooni jaoks olulised majanduse ja tööturu signaalid. Koolid saavad omalt poolt edendada uut kodanikukultuuri järgmiselt:

- luues kohaliku haridusvõrgustiku, milles subsidiaarsuse põhimõttest lähtuvalt võetakse arvesse nii formaalsete kui informaalsete õppeasutuste panust haridusse;
- sidudes omavahel kohalike omavalitsuste kultuuriväärtusi, traditsioone ning teaduslikku ja majanduslikku pärandit;
- kasutades õppekava, milles haridustöö on jagatud perekondadega, tunnistades konkreetseid ülesandeid ja erinevusi, kuid määratledes ka mõlema poole kohustused;

11. peab sarnaselt komisjoniga kooli üheks keskseks ülesandeks lugemisõppimise edendamist. Mõned komisjoni nimetatud toetusstrateegiad — eelkõige kooli kontekstis — on tüüpilised omavalitsuste ülesanded, nt perede kirjaoskuse edendamine ja kirjaoskust toetavate struktuuride parandamine. Matemaatika, informaatika, loodusteaduste ja tehnika suhtes positiivse hoiaku kujundamisel on oluline roll koolide varustusel, meediateekidel ja vaba aja veetmise asutustel, mida rahastavad enamasti omavalitsused;

12. toonitab üldise kirjaoskuse edendamise taustal lisaks e-kirjaoskuse edendamise tähtsust koolides, mis võimaldab noori ette valmistada ja arendada parimal viisil iseseisvaks eluks ning osasaamiseks kaasaegse infotehnoloogia kasutuse lisaväärtuse loomisest nii enda kui ühiskonna arenguks;

13. jagab komisjoni arvamust individuaalse õppe olulisuse ning ka selle hindamise eesmärkide kohta. Hindamine peab olema formatiivne, seega tulevikule orienteeritud, ja selle eesmärk peab olema edasise õppimise tõhusam ja individuaalsem kujundamine. Siiski on hindamised sageli üldised, st kokkuvõtvad ja neid kasutatakse vaid õpilaste järjestamiseks. Siinkohal on komitee arvates märkimisväärne vajadus parandada õpetajate väljaõpet ja täiendkoolitust, millele võivad kaasa aidata ka uute teadmiste levitamiseks mõeldud Euroopa programmid, eriti kui nendega jõutakse väljaõpet ja täiendkoolitust läbivate õpetajateni;

14. peab kokkuvõtte kolmanda punkti sõnastust „töötada välja pädevuste arendamiseks vajalik terviklik lähenemisviis, mis hõlmaks kooliprogramme, õppematerjale, õpetajakoolitust [...]” ebaõnnestunuks, kuna selles ei täpsustata, et mõeldud ei ole üleeuroopalist ühtlustatud lähenemist, vaid tegemist on üleskutsega liikmesriikidele ja nende haridusvaldkonna eest vastutajatele;

15. vaatleb ettevõtliku lähenemisviisi kasvatamist ja ettevõtluse arendamist tihedas seoses eelpool mainitud põhimõttega, et üldiselt tuleb edendada noorte arenemist iseseisvateks isiksusteks, kes on valmis haarama initsiatiivi ja seda mitte ainult majanduse valdkonnas, vaid ka aktiivse kodanikuna, võttes endale vastutuse ühiskonna ees. Kool peab seega pakkuma kvaliteetset õpet kõigile õpilastele (peatükk 3), määratledes end koguniivse, kultuurilise ja sotsiaalse hariduskeskkonnana ja edendades mitte üksnes teadmiste, vaid ka kodanikuväärtuste suunatud haridust. Lisaks on sellega seoses oluline tihe koostöö kohalike ja piirkondlike ettevõtetega;

Kõikide õpilaste kvaliteetse hariduse võimaldamine (peatükk 3)

16. ühineb täielikult komisjoni üleskutsega varase õppe paremate võimaluste osas. Komitee kiidab selgesõnaliselt heaks väite, et „selleks et saavutada Lissaboni strateegia eesmärgid ja tagada [...] kõikidele võrdsed võimalused, on vaja tõhustada koolieelset haridust ja laiendada sellele juurdepääsu”. Koolieelsetes asutustes luuakse olulised alused edasiseks õppeedukuseks kogu kooliaja vältel. See ei hõlma mitte ainult ebasoodsamas olukorras olevatest rühmadest pärit õpilasi, hea koolieelne haridus tuleb kõigile kasuks. Laste käimine koolieelsetes asutustes pakub esimest võimalust tutvustada neile teadmisi, kuna sotsiaalpedagoogiliste meetmete abil pannakse varasest lapseast alates alus positiivsele arusaamisele ühiskonnast ning positiivsele suhtumisele kohustusesse, õppimisesse ning perekonna osalemisele laste hariduses. Uuenduslikke pedagoogilisi meetodeid, mida koolieelsetes asutustes kasutatakse, on võimalik sobivalt kohandades rakendada järgmistes haridusetappides. Siiski juhib komitee ennetavalt tähelepanu sellele, et isegi eelkoolietapi optimaalne kujundamine ei vabasta edasises haridustees osalevaid õpetajaid vastutusest hoida ja edasi arendada oma õpilastes avastamisrõõmu ja õppimislusti;

17. nendib, et valdavalt on kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused need, kes rahastavad koolieelset õpet ja kes on seda paljude aastate vältel jõudumööda pidevalt edasi arendanud ja parandanud. Paljusid projekte on saanud ja saab käivitada siiski vaid Euroopa programmivahenditest, nt väikelaste mitmekeelsuse arendamine (eelkõige piiriäärsetes piirkondades). Komitee on seisukohal, et Euroopa Liidu toetusmeetmed peaksid sellistel juhtudel tagama suurema järjepidevuse, vältimaks olukorda, et head projektid peatatakse rahapuuduse tõttu mõne aasta möödudes ja kogemustest saadud teadmised lähevad kaduma. Nimetatud projektide jätkamine nõuab ELi rahalist toetust;

18. loodab seda silmas pidades, et uues programmis *Comenius Regio* jäetakse kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele rohkem mänguruumi prioriteetide seadmiseks projektide edendamisel;

19. toetab komisjoni nõudmist edendada võrdseid võimalusi pakkuvat haridussüsteemi, kuid ei nõustu komisjoni osaliselt liiga vähe diferentseerivate väidetega liikmesriikide üksteisest erinevate lahenduste kohta. See puudutab näiteks küsimust, kas lapsed tuleks jagada kvalitatiivselt erinevat haridust andvatesse koolidesse varem või hiljem. McKinsey 2007. aasta uurimusest selgub ⁽¹⁾, et õppetöö struktuur on õppeedukuse seisukohalt palju olulisem kui koolisüsteemi ülesehitus. Nagu komisjoni teatises (peatükk 4) õigesti märgitakse, tuleks seetõttu tegeleda õpetajakoolituse parandamisega;

20. peab oluliseks, et kõik liikmesriigid teeksid veel rohkem jõupingutusi kooliharidusele võrdse juurdepääsu võimaldamiseks. Eesmärk on, et kõigil oleks juurdepääs kvaliteetsele kooliharidusele ning et sotsiaalsel ja majanduslikul ebavõrdsusel ei oleks otsustav roll haridusala edukuse juures;

21. on teadlik asjaolust, et sisserändaja taustaga õpilased seisavad enamikul juhtudel väga keerukate probleemide ees ja seepärast vajavad nad erilist tähelepanu. Seda arvestades tervitab komitee, tõika et komisjon esitas kõnealusel teemal rohelise raamatu ⁽²⁾, mille kohta koostab komitee eraldi arvamuse. Selles osas tuleb toetada koolide jõupingutusi integreerida välismaalastest lapsi ja noori ning nende peresid kultuuridevahelise hariduse kaudu, mille kohaselt pööratakse tähelepanu kõigile ja austatakse mitmekesisust. Keele ja kultuuri vahelise määrava seose mõistmine toob ilmsiks keele omandamise suure tähtsuse ning hõlmab nii vastuvõtva riigi keele omandamist kõnes ja kirjas kommunikatsiooni ja kontaktide loomise vahendina, kui ka päritoluriigi keele säilitamist identiteedi märgiks ning mitmekesisuse austamiseks ja väärtustamiseks;

22. peab kooli väga oluliseks ülesandeks ebasoodsas tingimustes olevate õpilaste toetamist, nende eneseusu tugevdamist ja neile edu saavutamise viiside tutvustamist ning nende edusammude tunnustamist, mis vastaksid nii palju kui võimalik nende individuaalsetele eeldustele ja vajadustele. Kuid ei tohi unustada, et heade eelduste ja konkreetsete huvide ja annetega õpilastel on õigus sellele, et neid stimuleeritakse, toetatakse ja et neile esitataks nõudmisi. Ka see kuulub võrdsete võimalustega koolisüsteemi juurde. Kõige üllam ja raskem pedagoogiline ülesanne on kõigi õpilaste individuaalne toetamine nii, et sellega ei kaasneks ühiskondlikku ebasolidaarsust. Säilima peab üksikisiku vastutustunne terviku ees;

23. nõuab nimetatud nii koolisest kui kooliväliste meetmete tähtsuse ulatuslikku tugevdamist koolist väljalangemise vähendamiseks. Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on siin suur kaasvastutus ja nad investeerivad sellesse märkimisväärselt vahendeid. Sellega seoses tervitab komitee vahendite eralda-

mist Euroopa struktuurifondidest kui olulist abi, kuid tervitaks siiski omavalitsustele täiendavate, võimalikult vähese bürokraatiaga juurdepääsu võimaluste loomist Euroopa toetusvahenditele;

24. juhib seoses teist võimalust pakkuvate koolidega tähelepanu teise haridustee olulisusele mitte ainult noorte jaoks, vaid ka elukestva õppe käigus. Kõigil täiskasvanutel, aga eriti loomulikult neil, kel lapspõlves või nooruses jäi palju tegemata, peab olema veel arenguvõimalusi;

25. ei pea sobivaks nõudeid selle kohta, milline peab olema hariduslike erivajadustega õpilasele pakutav õpe. Esiteks on selliste laste individuaalsed vajadused erinevad ja teiseks erinevad märkimisväärselt liikmesriikide hariduslike erivajadustega õpilaste toetamise süsteemid. Pedagoogilise tegevuse üldine eesmärk peab olema õpi- ja kohandumisraskustega õpilaste õigeaegne ja paindlik aitamine, sõltumata sellest, mis tüüpi koolis nad käivad. Seepärast ei ole korrektne taandada hariduslike erivajadustega õpilaste toetamise kvaliteedi hindamist kooli tüübile. Paljude õpilaste jaoks annavad just erikoolid juurdepääsu haridusele. Elkkõige siiski võimalike hariduslike erivajadustega õpilase jaoks on oluline, et need erivajadused juba eelkoolis võimalikult vara kindlaks tehakse ja ära tuntakse, et rakendada kaitsemehhanisme. See lihtsustab asjaomaste laste ja nende vanemate jaoks oluliselt kooliminekut;

26. rõhutab koolide arendamise olulisust eri haridussüsteemides käivitatud reformide jätkusuutlikkuse seisukohast. Sealjuures tuleks analüüsida haridusinspektiooni rolli, mis peaks soodustama ja toetama paindlikkust ja uuenduslikkust koolides. Eelnevaga kooskõlas kutsub komitee komisjoni üles suhtuma ettevaatusega kooskõlastamis- ja ühtlustamispoliitikasse, mis standardimise vahendiks muutudes võib lämmatada innovatsiooni ja ettevõtluse üldised eesmärgid koolides. Komitee peab koolide arendamist teemaks, mille puhul võivad mitte üksnes liikmesriigid vaid ka kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning samuti koolid ise saada kasu kogemuste jagamisest, ning tunnustab seda, et Euroopa programmid, eriti Comenius ja varasem ARION olid ja on siin suureks abiks;

27. kiidab heaks nõukogu seisukoha ⁽³⁾, et koolid peaksid muutuma õpikogukondadeks, mis end ise hindavad ja endale uusi eesmärke püstitavad, osaledes vastavalt liikmesriigi põhiseaduslikele sätetele kohalike ja piirkondlike omavalitsuste hariduspoliitikas ja selle väljatöötamisel. See hõlmab pakkumiste parandamist õpetajate pidevaks täiendõppeks ja edasiarendamiseks. Sellega seoses tervitab komitee seda, kui koolid ja õpetajad hoiavad häid suhteid kogukonnaga oma vahetus ümbruses. Komitee arvates on piirkondlik ja kohalik tasand kooli positiivse arengu seisukohast äärmiselt oluline;

⁽¹⁾ Michael Barber, Mona Mourshed: „How the world's best-performing school systems come out on top”, McKinsey & Company, september 2007.

⁽²⁾ KOM (2008) 423.

⁽³⁾ ELT C 300, 12.12.2007, lk 7.

Õpetajad ja koolipersonal (peatükk 4)

28. jagab komisjoni seisukohta, et Lissaboni eesmärkide saavutamisel on õpetajatel võtmeroll. Komitee peab esmatahtsaks nii pedagoogiliselt kui sisuliselt kvaliteetset õpetajakoolitust koos praktikaga;

29. nõuab õpetajate suuremat liikuvust hariduse ja koolituse eesmärgil. Õpetajad, kes on omandanud kogemusi teistes Euroopa riikides, vahendavad suure tõenäosusega oma õpilastele näitlikult Euroopa traditsioonide ja kultuuride mitmekesisust, samuti ühiste väärtuste tunnustamist;

30. leiab, et õpetajate väljaõppe, edasiõppe ja täiendkoolituse puhul tuleb arvestada täiendavaid aspekte, näiteks on tulenevalt interneti kasutamisest ja sellega seotud uuendustest muutunud õppimise laad, mistõttu peab muutuma ettekujutus õpetajast ning õpetajate pilt endast. Paindlikkus on hädavajalik: õpetajad peavad varakult ära tundma suundumused hariduses ja kohanduma haridussektori muutustega. Õpetajad, sotsiaaltöötajad, noorsootöötajad ja paljud teised pedagoogilise valdkonna esindajad peavad tegema koostööd ning püüdma mõista üksteise elukutsete eripärasid. Meeskonnatöö peaks olema väljaõppe, edasiõppe ja täiendkoolituse keskne teema. Samuti on oluline võrgustike loomine ja koostöö kolleegidega teistest koolidest;

31. teeb ettepaneku tegeleda samuti täiendavate, võimalusel ka poolprofessionaalsete tegevuste positsiooniga. Nii on mõnes piirkonnas loodud näiteks õppenõustaja ametikoht, et tegeleda teatud õpilaste individuaalsete vajadustega. Tõenäoliselt saavad teised koolisüsteemid siit eeskujuga võtta;

32. peab komisjoni ettepanekut paremate töölevõtmise tingimuste kohta küsimuseks, millele tuleb tähelepanu pöörata. Komisjoni poolt punktis 4.4 käsitletud kõige paremini õpetaja ametisse sobivate isikut sihipärast värbamist ning nende

elukestvat ja praktilist õpetajakoolitust peab komitee mõistlikuks lähenemiseks;

33. nõustub komisjoniga, et nõuded kooli juhtimisega tegelevatele isikutele on oluliselt tõusnud. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on sellest aru saanud ja, püüdes ligi meelitada selleks ülesandeks pädevaid isiksusi, üritavad nad muuta koolid atraktiivseks töökohaks ka koolijuhtide jaoks;

34. peab vajalikuks korraldada edasise koostöö raames üldine arutelu koolijuhtide rolli, ülesannete ja pädevuse vajaduse üle. Sellega seoses on ka oluline vahetada kogemusi headest tavadest koolijuhtide töölevõtmisel;

Komisjoni ettepaneku kokkuvõte (peatükk 5)

35. pakub komisjonile koostööettepaneku osas toetust. Komitee rõhutab veel kord, et koostöö peab seisnema ennekõike vahetus kogemuste jagamises hariduspoliitika eest vastutavate liikmesriikide asutuste vahel. Komitee peab sealjuures tõepoolest tungivalt vajalikuks komisjoni poolt kokkuvõttes tehtud ettepanekut keskenduda valdkondadele, nagu kirjaoskuse parandamine, laiendatud juurdepääs koolieelsele haridusele ja õpetajakoolituse parandamine. Komitee kutsub üles ELi vahenditega toetama võimaluste suurendamist ja lihtsustamist nende tavade levitamiseks ja katsetamiseks, mis on end valdades ja piirkondades tõestanud, pidades alati silmas põhimõtet, et mudelite ülekanndamine ühest piirkonnast teise peab erineva kultuurilise ja sotsiaalse konteksti tõttu toimuma alati väga ettevaatlikult ning teadliku otsuse põhjal ja kohalike vastutajate selgel nõusolekul;

36. tänab komisjoni teatistes sisalduvate impulsside eest ja palub eelpool esitatud kommentaare edasise arutelu käigus arvesse võtta.

Brüssel, 27. november 2008

Regioonide Komitee
president

Luc VAN DEN BRANDE